

ΣΤΟ ΠΕΤΡΙΝΟ ΣΠΙΤΙ

Βρίσκομαι στο «παλάτι» του πέτρινου σπιτιού της Βάσας κι απολαμβάνω το άπλετο φως μέσα στο οποίο κολυμπώ. Μια επέμβαση που έγινε τελευταία στο «παλάτι» έδωσε την ευκαιρία ν' ανοίξουν στο μεγάλο τοίχο προς το δρόμο κάμποσα μικρά παραθυράκια-φωταγωγοί κι έτσι πολλαπλασιάστηκε η ροή του φωτός. Επενεργούσε πάντα μαγικά απάνω μου αυτός ο χώρος και οι λεπτομέρειες του. Οι δυο καμάρες πάνω ψηλά, τα ράφια με τα βιβλία, οι καθρέπτες, παλιομοδίτικοι, το δρεπάνι πάνω από το τζάκι, οι «βούρκες» στις γωνιές και οι πίνακες, με γερή δόση Τζων Κόρμπιτς, το πλακόστρωτο στο πάτωμα που θεωρήθηκε μοναδικό από την πολεοδομία κι έτσι το σπίτι μπήκε στην κατηγορία του διατηρητέου.

Κάποτε εδώ, σ' αυτό το ψηλοτάβανο μακρινάρι, είχαν βολευτεί τουλάχιστον σαράντα πρόσωπα. Ολόκληρη η σχολή τέχνης του Στάς Παράσχου. Αγγλοι οι περισσότεροι, φοιτητές αλλά και πιο προχωρημένης ηλικίας, που φεύγοντας άφησαν μικρά έργα ζωγραφικής τέχνης που είχαν φιλοτεχνήσει εδώ επιτόπου.

Σ' ένα μεγαλούτσικο λεύκωμα με έγχρωμο στέρεο εξώφυλλο είναι καταγραμμένοι όλοι όσοι διάβηκαν το κατώφλι αυτού του σπιτιού. Πλάι σε κάποια ονόματα υπάρχουν σχέδια ποικίλα, μορφές, μια λέξη που πετά, που ανεβαίνει σαν μπαλόνι.

Εδώ, κοντά στο τζάκι είχε ξαπλώσει σ' ένα ντιβάνι ο Μίκης Θεοδωράκης. Είχε έρθει για συναυλίες στο νησί, ένα πρωί πρόσεξα ότι θα το περνούσε πίνοντας καφέδες πλάι στη θάλασσα, τον πήρα κι ανεβήκαμε στο βουνό. Τον ενθουσίασε η αλλαγή της ατμόσφαιρας, ένιωσε άνετα στο σπίτι και ξάπλωσε και πήρε ένα υπνάκο. Να, η φωτογραφία του στο άλμπουμ. Ήταν κι ο Τζων Κόρμπιτς στην παρέα και το κέφι που ακολούθησε ήταν αξέχαστο. Οι κουβέντες που έγιναν, τα θέματα που συζητήθηκαν, οι αφηγήσεις του Μίκη για περιστατικά στις τόσες διαδρομές του με την ορχήστρα...

Με πνευματικές κορώνες και η μέρα με τον Τόνυ Χάρρισον. Ποιητής, σκηνοθέτης, με άψογη γνώση της ελληνικής, ο Τόνυ ήταν ένας θησαυρός

που τον άρμεγες σιγά σιγά. Κι εγώ είχα βρει ένα ξεχασμένο μπουκάλι σαμπάνιας στο ψυγείο και θέλησα να την σερβίρω στους φίλους πανηγυρικά. Προσπαθώ να την ανοίξω, η σαμπάνια είχε εξαφανιστεί. Την είχα αγοράσει πριν χρόνια στο αεροδρόμιο της Μόσχας και με τον καιρό έχασε την ξεχωριστή ιδιότητα της. Το άρπαξε αυτό ο Τόνυ και σε λίγο σκάρωσε ένα ποίημα αφιερωμένο στην άνευρη σοβιετική σαμπάνια. Έτσι περάσαμε πολιτιστικά στο μεγάλο θέμα των ημερών εκείνων, στη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης.

Από το σπίτι αυτό πέρασε κι ο Ιάκωβος Καμπανέλης με τη γυναίκα του, ήταν θυμάμαι πρωτοχρονιά, κρύο φοβερό κι ανάψαμε το τζάκι, στα κάρβουνα μπήκαν τα λουκάνικα κι ο Ιάκωβος να καμαρώνει ότι έψησε τις καλλίτερες μπριτζόλες της ζωής του.

Απ' εδώ πέρασαν κι η Τατιάνα κι ο Ροζέ Μιλλιέξ παρέα με τον Γιώργο Σκοτεινό, που τις ιστορίες τις είχε κομπολόι στο λαιμό. Νάτους, στην αυλή του σπιτιού, πλάι στο φούρνο.

Κι ο αξέχαστος ζωγράφος, ο Δημήτρης Περδικίδης που ανακάλυψε στο ατόφιο κυπριακό τοπίο εκείνο που είχε ανάγκη όταν γύρισε από την Ισπανία πίσω στην Ελλάδα ύστερα από μια ζωή.

Κι ο μεγάλος Ρώσος συγγραφέας Γιούρι Ναγκίμπιν που μάζεισε τριγύρω του τους χωριανούς που τον κοίταζαν με δέος γιατί ένας σοβιετικός πολίτης με τέτοιο όνομα είχε κάνει την τιμή να επισκεφθεί το χωριό τους.

Ποιους και ποιους να πρωτοθυμηθώ, τις ομάδες των Βούλγαρων φίλων συγγραφέων ή των Φιλλανδών που επέλεξαν την Βάσα για να βάλουν στο χαρτί τις εμπνεύσεις τους;

Μια κορωνίδα στιγμή για το πέτρινο σπίτι ήταν όταν οργανώσαμε στο χωριό την σύνοδο του εκτελεστικού συμβουλίου της διεθνούς οργάνωσης Καλλιτέχνες για την Ειρήνη. Τότε το χωριό απέκτησε ένα πρωτόγνωρο σφρίγος φιλοξενώντας μια ομάδα διεθνούς φήμης καλλιτέχνες και το πέτρινο σπίτι είχε γίνει ο νους και η καρδιά της σύναξης. Ανάμεσα στους καλλιτέχνες ήταν και ο Τουρκοκύπριος ποιητής Μεχμέτ Γιασίν που αφού διανυκτέρευσε στο σπίτι, ξύπνησε το πρωί καταχαρούμενος με το γκάρισμα του χαριτωμένου γαιδάρου του γείτονα.

Εντελώς διαφορετική η παρουσία των τεσσάρων Αμερικανών του περίφημου Ακτορς Στούντιο που είχαν φιλοξενηθεί για μια βδομάδα στο σπίτι κι όταν αναχώρησαν ήρθε από τη Νέα Υόρκη η επιστολή του Πώλ Νιούμαν γεμάτη ευχαριστίες γιατί δώσαμε στη ζωή τους «ένα κομμάτι του παραδεισου»»

Σκέφτομαι πως όλες αυτές οι θαυμάσιες ιστορίες ανήκουν στο παρελθόν. Στο σπίτι τώρα επικρατεί σιωπή. Όχι για πολύ όμως. Εκεί που το τοπίο πάει να χάσει το φώς του, σαν αναλαμπή πρόβαλε μπροστά μου ένα ηλεκτρονικό μήνυμα του γιού μας, του Νίκου από τη Γερμανία που λέει ότι τα πενηντάχρονα του αποφάσισε να τα γιορτάσει με φίλους, συναδέλφους, συμφοιτητές στο σπίτι της Βάσας. Λαμπρή ιδέα, σκέφτομαι. Να γεμίσει το παλάτι και πάλι με νεανικές πνοές, ν' ακουστούν και πάλι φωνές και γέλια, να αρθρωθούν και πάλι ιστορίες. Να βουτηχθεί και πάλι το σπίτι στο σφρίγος της ζωής.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΠΑΙΟΝΙΔΗΣ

ΛΕΜΕΣΟΣ 2014